

Pla de l'Horta (Sarrià de Ter, el Gironès). Tomba solitària

LLUÍS PALAHÍ

El lloc conegut com el Pla de l'Horta es localitza dins del terme municipal de Sarrià de Ter, uns 2 quilòmetres al nord de la ciutat de Girona, en el centre d'una petita plana rodejada d'unes modestes elevacions muntanyoses cap a ponent i cap al nord, i al costat esquerre del riu Ter, molt a prop d'un antic gual i de l'imponent pont d'època d'Octavi August desaparegut completament el 1939.

Molt a principis dels anys setanta i durant la construcció d'uns blocs de pisos es van descobrir les restes d'una enorme vil·la suburbana. Una part va quedar desfeta pel moviment de terres però la importància de les evidències i la localització de paviments de mosaic policromat que corresponien a la *pars urbana* del conjunt, van fer possible unes campanyes d'excavació que van permetre fer-se una idea aproximada de l'extensió del gran edifici. Mai excavada en extensió, va ser protegida en posar-s'hi damunt un camp de futbol transformat, més tard, en un parc i àrea d'aparcament de vehicles (Oliva, 1970, 67-71; Nolla, 1982-1983, 111-130; Nolla i Casas, 1984, 181-187; Palahí i Vivó, 1994, 17-170). Durant aquells primers treballs, la realització d'infraestructures necessàries pel bon funcionament dels blocs de pisos, van servir per trobar a uns 50 m cap a llevant del nucli central de la vil·la, altres estructures secundàries del mateix complex i, per sota, les restes d'una necròpoli ibèrica antiga, amb urnes d'orelletes (Martín, 1994, 93-99).

El jaciment romà és indiscutiblement, per la seva ubicació, estat de conservació, riquesa i superfície, un dels més interessants d'aquest territori. Amb un origen baixrepublicà que coincideix amb la fundació de *Gerunda*, va perdurar fins a mitjan segle V, amb un moment de fortes reformes vers el 200, quan hauria adquirit la màxima extensió i monumentalitat. Segons sembla, la part residencial s'organitzaria al voltant d'un gran peristil. Un segon pati porticat, situat cap al nord, serviria d'eix vertebrador de la *pars rustica* i *fructuaria*. Altres construccions s'estenien cap a llevant.

L'any 1996 en iniciar-se el procés d'urbanització de l'àrea situada a l'entorn d'aquells blocs de pisos i, per tant, a l'entorn de la vil·la romana, que van exigir l'o-

bertura de rases per col·locar infraestructures, serveis i canonades, va ser necessari un seguiment arqueològic per protegir la hipotètica descoberta de noves restes. Abans de cap altra cosa es van realitzar diverses rases a tot l'entorn del jaciment arqueològic, allí on es preveia possible trobar alguna cosa de cara fer-ne la delimitació.

En un sector cap a llevant, al final d'una filera de garatges, a un 25 m d'on s'havien trobat restes romanes i la necròpoli d'incineració ibèrica, es va obrir una gran rasa de 15 m de longitud orientada d'est a oest, a l'extrem de llevant dels garatges. Després se'n va obrir una altra, transversal, de 10 m. Una i altra de 1'25 m de fondària i 0'80 m d'amplada (fig. 1).

Pràcticament en el límit de llevant de la rasa es van localitzar restes de *tegulae* cosa que va servir per decidir ampliar el sondeig més cap a l'est, essent possible

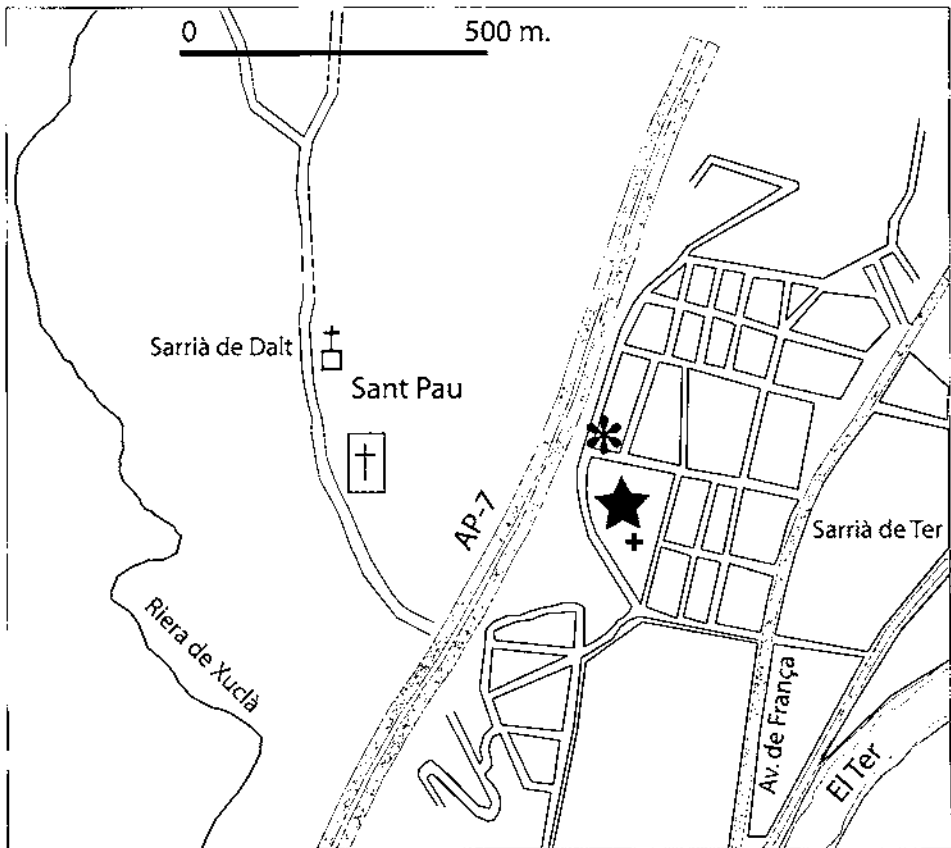

Figura 1. Pla de l'Horta. Situació general de la tomba aïllada (creu) i del cementiri septentrional (asterisc) en relació a la vil·la, marcada amb una estrella.

identificar i explorar una tomba romana. Era feta amb dues teules planes posades dretes conformant una coberta a doble vessant que cobria les despulles d'un infant molt petit, posat decúbit supí, amb la testa a ponent i els peus a llevant. Malgrat la protecció, les restes òssies es trobaven molt malmeses, per causa de l'edat del difunt i de la humitat del lloc. Havia estat sebollit amb un antoninià de l'emperador Dioclecià posat molt probablement a la boca, que permet proposar un *terminus post quem* de vers el 300 (Palahí, 1998, 204-208) (fig. 2).

Figura 2. Pla de l'Horta. Tomba.